

Peter Gerrits Bicker (ca 1660-1732), boer in Loosdorp

*Teun Bikker*¹

Hier volgt het levensverhaal van Peter Gerrits Bicker uit Loosdorp, een polder in de gemeente Leerdam. Deze Peter is een broer van een van mijn voorvaderen die Pieter Gerrits Bicker heette. Een soort oudoom dus maar dan vele geslachten terug.

Peter is een zoon van Gerrit Pieters Bicker en Barbera Jans. Hij is waarschijnlijk opgegroeid in het Recht van ter Leede, waar zijn ouders een boerderij bezaten in de polder Hoog Leerbroek (de noordzijde van het RvtL). Peter had drie jongere broers Jan, Pieter en Teunis; daarnaast nog twee zussen Maaïke en Maria. Er was dus zowel een Peter als een Pieter in dit gezin, wel wat merkwaardig maar dat staat wel vast.

Peter Bicker trouwde in 1688 met Jacobje Wouterse Sterck. Peter is dan eind twintig (geboren rond 1660), Jacobje al 43 jaar oud en weduwe. Zij had vier kleine kinderen uit haar eerdere huwelijk met Bastiaen Middagh. Hoe is het te verklaren dat een jonge man trouwt met een oudere vrouw met vier kinderen?

Bastiaen Middagh, de eerste man van Jacobje, pachtte een boerderij in Loosdorp. Toen hij stierf rond 1680, liet hij een vrouw met vier kleine kinderen achter. Het ligt in de rede dat Jacobje de boerderij niet in haar eentje kon voortzetten. Waarschijnlijk heeft zij een (boeren)knecht ingehuurd, die het werk op de boerderij kon doen. Wellicht heeft zij na een tijd van rouw ook een nieuwe vader voor haar kinderen gezocht. In beide rollen past een boerenzoon (Peter) uit het Recht van ter Leede prima.

Het leeftijdsverschil van rond de 15 jaar blijft wel apart maar is niet uitzonderlijk. Peter kan verschillende motieven gehad hebben om deze relatie aan te gaan. Als hij boerenknecht was bij Jacobje was dat voor hem een kans om zelf baas te worden. En misschien hebben zij ook wel de bedstee of de hooiberg gedeeld, dat kwam wel vaker voor tussen bazen/bazinnen en knechten/meiden. Hoe het ook zij ze werden een echtpaar in het jaar 1688, een huwelijk dat meer dan dertig jaar zou duren. Samen zetten ze de boerderij in Loosdorp voort.

---

¹ Dit verhaal is voor een groot deel gebaseerd op het boek van Abe Drijver met als titel *Vier eeuwen Loosdorp en de Meent* met name blz. 187-190 en op eigen familieonderzoek.

Loosdorp 28
(Foto: Abe Drijver)

Peter en Jacobje kregen geen kinderen. Wel is Peter stiefvader geworden van de vier dochters van Jacobje, met de namen Geertje, Jannetje, Neeltje en Aentje Bastiaens Middagh. Bij het huwelijk van Peter hebben zijn broers de dochters van Jacobje zeker ontmoet. En later ook nog wel bij familiegebeurtenissen. En zo als dat gaat: van een huwelijk kwamen er nieuwe huwelijken. Want in 1698 trouwde Teunis Bicker met Neeltje Middagh en drie jaar later Jan Bicker met Aentje Middagh. Zo ontstond de merkwaardige situatie dat Peter zowel stiefvader was van de zusjes Middagh alsook zwager. Voor zijn broers vervulde hij ook nog de rol van (stief)schoonvader. Het werd wel rustiger in huize Bicker nadat minstens drie van de dochters waren uitgehuwelijkt.

De situatie veranderde rond 1720 toen Jacobje overleed, inmiddels midden in de zeventig jaar oud. Of Peter alleen achterbleef is niet duidelijk. Mogelijk was stiefdochter Geertje Middagh nog in het ouderlijke huis.

In 1726 trouwt Peter opnieuw, nu met Annet Stevens van Turenhout (1700-1781). Een oudere man van dik in de zestig slaat een jonge blom van 24 aan de haak! Hier zijn (opnieuw) allerlei speculaties mogelijk, maar daar waag ik me niet aan.

Samen krijgen ze twee kinderen:

- Gerrit Peters Bicker (1728-1750)
- Peter Peters Bicker (1731-ca 1800); deze noemen we Peter jr.

Het gezin Bicker/Van Turenhout boerde verder totdat Peter in 1730 ziek werd en in 1732 overleed, inmiddels ruim zeventig jaar oud. Annet van Turenhout was toen nog maar 33 jaar en had twee hele jonge kinderen. Deze kinderen hebben hun eigen vader niet of nauwelijks gekend.

Annet ging snel op zoek naar een nieuwe echtgenoot en vader voor haar kinderen; bovendien moest ook nu de boerderij weer doordraaien. De gelukkige was Aart van Kleij (1698-1763) uit Erichem. Beiden zijn bij hun huwelijk in 1734 rond de 35 jaar oud. Aart en Annet krijgen samen zeven kinderen met de achternaam Van Kleij, die in leeftijd niet veel verschilden met de twee Bickertjes. Waarschijnlijk zijn de (half)broers en -zusters met elkaar opgegroeid en Aart van Kleij zal voor Gerrit en Peter Bicker de vaderrol hebben vervuld.

Het lijkt erop dat Gerrit en Peter jr. Bicker beiden ongehuwd zijn gebleven. Peter jr. is op de ouderlijke boerderij gebleven of teruggekeerd, zoals we verderop zullen zien. Gerrit Bicker is niet oud geworden. In 1750 is hij overleden, nog maar goed twintig jaar oud.

Na 34 huwelijk stierf Aart van Kleij in 1768. De nog levende kinderen zijn inmiddels allemaal volwassen; van de Bickers alleen Peter jr. en van de zeven andere kinderen nog maar vier: Arie, Gerrit, Steven en Evertje van Kleij. De erfenis van Aart wordt verdeeld over zijn vrouw Annet en de vijf genoemde kinderen. Peter jr. Bicker erft het huis met wat land en blijft dus op de stek van zijn vader Peter Gerrits Bicker. Maar hij woont daar niet alleen als vrijgezel; waarschijnlijk huizen daar ook zijn moeder en zijn halfbroer Gerrit van Kleij met zijn gezin.

Tot begin 1800 blijft de situatie min of meer hetzelfde, behalve dat er 9 kinderen geboren worden bij Gerrit van Kleij en zijn vrouw Francijntje. Maar dan wordt Peter jr. Bicker ziek en maakt hij zijn testament op. Hij vermaakt al zijn goederen aan zijn halfbroer Gerrit van Kleij. Kort daarop is Peter jr. overleden, rond de 70 jaar oud. Daarmee is er een einde gekomen aan de Bicker-tak in Loosdorp na een periode van ruim honderd jaar.

Kort daarop is ook moeder Annet van Turenhout overleden. De boerderij was nu geheel in handen van de familie Van Kleij.

Rest nog het een en ander te vertellen over de eigendommen van de bovengenoemde Bickers.

Vader Peter erfde in 1712 van zijn ouders 7 hont weiland in Middelkoop en nog wat grond in het Hoogeind, Loosdorp en het Recht van ter Leede.

Tien jaar later kocht hij de hofstede in Loosdorp met huis, berg, stal en schuren; daar hoorden nog 4 morgen wei- en hooiland bij. Verder nog 7 hont ook op Loosdorp en 2 morgen op de Meent.

Daarmee was het nog niet gedaan: in 1724 kocht hij 23 hont ten westen van zijn huis in Loosdorp en in 1729 nog eens 23 hont in hetzelfde weer. Kennelijk had hij goed geboerd.

In zijn testament werd bepaald dat zijn twee kinderen de enige erfgenamen zouden zijn van alle gezamenlijke bezittingen van Peter en Annet. Maar moeder Annet werd zeer oud en overleefde beide kinderen Bicker. Of dit testament ooit is uitgevoerd blijft onduidelijk.

Zoon Peter jr. komt wat bezittingen betreft pas in 1768 in beeld bij het overlijden van zijn stiefvader Aart van der Kleij. Hij erfde toen de hofstede met 2 bergen, 2 schuren en 8 morgen wei-, bouw- en hooiland. Zijn halfbroer Arie en halfzuster Evertje hadden zich voor geld uit laten kopen. Steven en Gerrit van der Kleij kregen samen 5 morgen op Loosdorp, 2 morgen op de Meent; Gerrit alleen ook nog 2 morgen en 5 hont op de Meent. Voor moeder Annet bleef ruim 3 hont over op Loosdorp.

Peter jr. erfde dan wel een boerderij maar moest kennelijk zijn stiefbroers en –zuster (deels) uitbetalen want hij sloot een forse lening af bij familie van zijn moeder. Eigenlijk lijkt dat in strijd met het testament van zijn vader want daarin werd hij genoemd als enige erfgenaam, nu zijn broer al dood was. Hoe dit precies is gegaan weten we niet helaas.

Bij zijn overlijden in 1800 liet hij alle bezittingen na aan zijn halfbroer Gerrit van Kleij, die ook op de boerderij woonde en werkte. Of hij na 32 jaar de genoemde lening had afgelost vermelden de annalen niet.

Teun Bikker

37^e jaargang / nummer 110 / juni 2018